

DECIZIE

27 noiembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Oleg Sternioală
Victor Burduh
Galina Stratulat

examinând recursul declarat de către Lilia Vârtosu,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Lilia Vârtosu
împotriva lui Gheorghe Sarateanu, Dumitru Sarateanu și Evgheniei Vârtosu cu
privire la evacuarea din spațiul locativ și obligarea înlăturării obstacolelor,
și la cererea reconvențională depusă de Evghenia Vârtosu împotriva lui Mihail
Vârtosu și Liliei Vârtosu cu privire la constatarea faptului concubinajului,
constatarea faptului reconstrucției imobilului, constatarea faptului de posesie,
folosință și dispoziție asupra terenului și asupra construcțiilor, și declararea nulă a
contractului de înstrăinare cu condiția întreținerii pe viață,
împotriva încheierii din 08 august 2019 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 25 octombrie 2017 Mihail Vârtosu și Lilia Vârtosu, reprezentați de avocatul
Alexandru Chisnencu au depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Dumitru
Sarateanu, Gheorghe Sarateanu și Evgheniei Vârtosu cu privire la evacuarea din
casa de locuit individuală cu suprafața totală de 54,5 m.p., nr. cadastral XXXXX și
de pe terenul pentru construcții, cu suprafața totală de 0, 0862 ha, nr. cadastral
XXXXX, situat în s. XXXXX, precum și obligarea înlăturării obstacolelor întru
posedarea, dispunerea și folosința de către reclamanți a imobilului în cauză.

La 26 ianuarie 2018 Evghenia Vârtosu a depus cerere reconvențională
împotriva lui Mihail Vârtosu și Liliei Vârtosu cu privire la constatarea faptului care
are valoare juridică -concubinajul în perioada anilor 2005 – 2007, constatarea
faptului cu valoare juridică – dreptul de posesie, folosință și dispoziție asupra
terenului cu nr. cadastral XXXXX cu suprafața de 0, 0865 ha în drept de
coproprietate în mărime de ½ asupra acestuia și asupra construcțiilor de pe el și
declararea nulă a contractului de înstrăinare cu condiția întreținerii pe viață din 13
iunie 2017 încheiat între Mihail Vârtosu și Lilia Vârtosu.

Prin cererea din 06 iunie 2018, Mihail Vârtosu a renunțat la acțiune, în partea
ce ține de evacuarea din spațiul locativ, iar prin încheierea din 06 iunie 2019 a

Judecătoria Criuleni, sediul Central a fost admis renunțul.

Ulterior, Evghenia Vârtosu a completat cerințele din acțiunea reconvențională, solicitând și constatarea faptului reconstrucției imobilului în litigiu în timpul căsătoriei.

Prin hotărârea din 16 aprilie 2019 a Judecătoria Criuleni, sediul Central, acțiunea depusă de Lilia Vârtosu s-a respins ca neîntemeiată, iar cererea reconvențională depusă de Evghenia Vârtosu s-a admis integral și s-a constatat faptul concubinajului între Mihail Vârtosu și Evghenia Vârtosu pe perioada anilor 2005-2007; s-a constatat faptul reconstrucției imobilului cu nr. cadastral XXXXX în timpul căsătoriei lui Mihail Vârtosu și Evgheniei Vârtosu; s-a constatat faptul cu valoare juridică- dreptul de posesie, folosință și dispoziție a Evgheniei Vârtosu asupra terenului cu nr. cadastral XXXXX cu suprafața de 0, 0865 ha, în drept de coproprietate în mărime de $\frac{1}{2}$ asupra acestuia și $\frac{1}{2}$ asupra construcțiilor – imobilului cu nr. cadastral XXXXX, inclusiv la $\frac{1}{2}$ cotă parte asupra materialelor de construcție din construcțiile capitale de pe terenul cu nr. cadastral XXXXX; s-a declarat nul contractul de înstrăinare cu condiția întreținerii pe viață din 13 iunie 2017, încheiat între Mihail Vârtosu și Lilia Vârtosu.

La 18 mai 2019 Lilia Vârtosu a depus cerere de apel împotriva hotărârii din 16 aprilie 2019 a Judecătoria Criuleni, sediul Central, solicitând repunerea în termenul de declarare a apelului, admiterea acestuia și casarea hotărârii primei instanțe.

Prin încheierea din 08 august 2019 a Curții de Apel Chișinău s-a respins cererea Liliei Vârtosu cu privire la repunerea în termenul de declarare a apelului, și s-a restituit Liliei Vârtosu cererea de apel ca fiind depusă peste termenul legal. Totodată a fost restituit Liliei Vârtosu taxa de stat în sumă de 75 de lei.

La 03 septembrie 2019, prin intermediul Oficiului poștal, Lilia Vârtosu a declarat recurs împotriva încheierii din 08 august 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea încheierii instanței de apel cu restituirea cauzei la rejudecare.

În motivarea recursului a indicat dezacordul cu încheierea din 08 august 2019 a instanței de apel, menționând că la momentul pronunțării hotărârii primei instanțe 16 aprilie 2019, recurentei i-a fost înmănat doar dispozitivul hotărârii, nefiind cunoscută motivarea instanței în sensul argumentării temeiniciei hotărârii sale, iar în perioada 13 mai 2019 – 18 mai 2019 recurenta s-a aflat la tratament medical, fiind în imposibilitatea reală de a depune în termenul stabilit apelul, astfel că a solicitat repunerea în termen în temeiul art. 116 alin. (1) și (3) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu prevederile art. 425 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat încheierea contestată la 08 august 2019.

Materialele cauzei atestă că copia deciziei instanței de apel a fost expediată în adresa părților la 16 august 2019, fiind recepționată de către recurentă la 22 august 2019, fapt confirmat prin copia plicului anexată la recurs (f.d. 218).

Astfel, recursul, declarat la data de 03 septembrie 2019, este în termen.

Studiind materialele dosarului în raport cu temeiurile invocate în recurs Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul neîntemeiat și care urmează a fi respins cu menținerea încheierii instanței de apel din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art.427 lit. a) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

La caz se constată că prin hotărârea din 16 aprilie 2019 a Judecătoriei Criuleni, sediul Central, acțiunea depusă de Lilia Vârtosu s-a respins ca neîntemeiată, iar cererea reconvențională depusă de Evghenia Vârtosu s-a admis integral.

La 18 mai 2019 Lilia Vârtosu a depus cerere de apel împotriva hotărârii din 16 aprilie 2019 a Judecătoriei Criuleni, sediul Central, solicitând repunerea în termenul de declarare a apelului, admiterea acestuia și casarea hotărârii primei instanțe.

În consecință, prin încheierea din 08 august 2019, Curtea de Apel Chișinău a respins cererea Liliesi Vârtosu cu privire la repunerea în termenul de declarare a apelului și a restituit cererea de apel ca fiind depusă în afara termenului legal, întemeindu-și concluziile pe dispozițiile art. 369 alin. (1) lit. b) Cod de procedură civilă, care statuează că instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelul a fost depus în afara termenului legal, iar apelantul nu solicită repunerea în termen sau instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.

Instanța de recurs menționează că concluziile instanței de apel cu privire la depunerea apelului de către Lilia Vârtosu în afara termenului legal și refuzul repunerii în termen a apelului sunt justificate.

În susținerea opiniei date se vor reține prevederile art. 362 alin. (1) Cod de procedură civilă, care direct prevăd că termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

Astfel, termenul declarării apelului se calculează nu de la momentul comunicării dispozitivului hotărârii, nu de la data depunerii cererii de întocmire a hotărârii integrale, dar de la data pronunțării dispozitivului hotărârii. Respectiv, aceste prevederi legale sunt aplicabile atât pentru partea, care a fost prezentă la pronunțarea dispozitivului hotărârii, cât și pentru partea care a fost absentă.

După cum denotă materialele cauzei dispozitivul hotărârii instanței de fond a fost pronunțat la 16 aprilie 2019 (f.d.194), în prezența Liliesi Vârtosu, fapt confirmat prin procesul-verbal al ședinței de judecată din 16 aprilie 2019 (f.d.107, verso). Mai mult, Lidiei Vârtosu la 16 aprilie 2019 i-a fost înmănat și dispozitivul hotărârii primei instanțe (f.d.195), însă, cererea de apel, Lilia Vârtosu a depus-o abia la 18 mai 2019 (f.d.199).

În conformitate cu art. 110 Cod de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Totodată, conform art. 111 alin. (3) Cod de procedură civilă, termenul de procedură stabilit în ani, luni sau zile începe să curgă în ziua imediat următoare datei calendaristice stabilite, datei comunicării actului de procedură sau producerii evenimentului ori momentului care a condiționat începutul lui.

Prin urmare, în speță, termenul de declarare a apelului și-a început curgerea la 17 aprilie 2019, ziua imediat următoare datei emiterii dispozitivului hotărârii contestate și a expirat la 16 mai 2019.

În aceste circumstanțe, nu poate fi reținut argumentul recurentei precum că a fost în imposibilitatea de a depune cererea de apel în termenul prevăzut de lege,

deoarece la 16 aprilie 2019 i-a fost înmănat doar dispozitivul hotărârii, fără indicarea motivelor în sensul argumentării temeiniciei hotărârii, iar în perioada 13 mai 2019 -18 mai 2019 s-a aflat la tratament medical, or, faptul că pe perioada 13 mai 2019 - 16 mai 2019, ultima zi de declarare a apelului, s-a aflat la tratament nu constituie temei de repunere în termen a acestuia, atât timp cât lege prevede expres, că, termenul de declarare a apelului se calculează de la data pronunțării dispozitivului hotărârii și nu de la momentul comunicării hotărârii, iar Lilia Vârtosu a avut la dispoziție timp suficient pentru a depune cererea de apel în termen.

Alte circumstanțe în motivarea repunerii în termen a apelului nu au fost invocate.

În conformitate cu art. 116 alin. (1) și (3) Cod de procedură civilă, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.).

În acest context, Colegiul conchide că, instanța de apel întemeiat a respins cererea de repunere în termen a apelului și corect a restituit cererea de apel ca fiind depusă cu omiterea termenului de declarare, având în vedere că argumentele invocate în susținerea cererii de repunere în termen a apelului sunt neîntemeiate.

În conformitate cu art. 56 alin. (3) Cod de procedură civilă, participanții la proces sînt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. În cazul abuzului de aceste drepturi sau al nerespectării obligațiilor procedurale, se aplică sancțiunile prevăzute de legislația procedurală civilă.

În circumstanțele descrise instanța de recurs reține că soluția adoptată de instanța de apel prin încheierea recurată privind restituirea cererii de apel este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul prevederilor art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului, având în vedere obligația părților privind exercitarea drepturilor procedurale cu bună credință și în termen.

Or, în cazul admiterii cererii și repunerii apelului declarat de Lilia Vârtosu pe rol, se va încălca principiul securității raporturilor juridice, garantat de articolul 6 și preambulul Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, ceea ce este inadmisibil.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă a reiterat că ține de obligația părților de a lua măsurile necesare privind protejarea drepturilor sale de acces la instanță (a se vedea cauzele Van Harn vs. Germania, nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007).

În cauzele Ceachir contra Moldovei din 15 ianuarie 2008 și Melnic contra Moldovei din 14 noiembrie 2006, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a notat că prin neaducerea vreunui motiv pentru prelungirea termenului de depunere de către pârâți a unui act procedural, instanțele judecătorești naționale încalcă drepturile reclamantilor la un proces echitabil.

Față de cele ce preced, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție concluzionează că argumentele invocate în recurs sînt neîntemeiate, fapt pentru care recursul urmează a fi respins cu menținerea încheierii instanței de apel.

În conformitate cu art. 427 lit. a), art.428 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,
d e c i d e :

Se respinge recursul declarat de către Lilia Vârtosu.

Se menține încheierea din 08 august 2019 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Lilia Vârtosu împotriva lui Gheorghe Sarateanu, Dumitru Sarateanu și Evgheniei Vârtosu cu privire la evacuarea din spațiul locativ și obligarea înlăturării obstacolelor, și la cererea reconvențională depusă de Evghenia Vârtosu împotriva lui Mihail Vârtosu și Liliei Vârtosu cu privire la constatarea faptului concubinajului, constatarea faptului reconstrucției imobilului, constatarea faptului de posesie, folosință și dispoziție asupra terenului și asupra construcțiilor, și declararea nulă a contractului de înstrăinare cu condiția întreținerii pe viață.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Oleg Sternioală

judecătorii

Victor Burduh

Galina Stratulat